

IN MEMORIAM

MAJA HUDOLETNJAK GRGIĆ (1964 – 2010)

Nakon neizvjesne bolesti umrla je 6. svibnja 2010. jedna plemenita osoba, a možda je – kako mnogi od nas vjeruju – trenutno samo *χωρίς τοῦ σώματος*. Prerano nas je napustila, ali je ostavila dubok trag svojim dobrim karakterom i vrhunskim znanstvenim radom. Uvijek smirena i dobro raspoložena, lakoćom je unosila mir tamo gdje ga nije bilo, a svojim smislom za šalu brzo bi nas zarazila dobrim raspoloženjem. Kako je bila skromna i nenametljiva, mnogi nisu ni znali koliko se znanja krije iza njezine diskretne pojave. Njezine znanstvene radove također odlikuje staloženo i postupno iznošenje argumenata, a u tekst je unosila samo ono što je bitno i relevantno. Studenti su je voljeli jer je jasno govorila o onome što zna. Njezinom smrću znanstvena je zajednica izgubila puno, kolege i suradnici još više, a njezini bližnji najviše.

Maja Hudoletnjak Grgić završila je Klasičnu gimnaziju u Zagrebu. Diplomirala je filozofiju i grčki jezik na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (1989). Filozofiju i grecistiku povezala je u svojoj znanstvenoj karijeri te je postala jedan od vodećih stručnjaka za antičku filozofiju i znanost. Magistrirala je radom o Parmenidu u okviru poslijediplomskog studija Povijest i filozofija znanosti na IUC Dubrovnik (1995). Doktorirala (2005) na Filozofskom fakultetu D.I., Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, radom o problemu metode u hipokratskom spisu *O staroj medicini*. Od god. 2005. bila je zaposlena na Institutu za filozofiju. Sudjelovala je u znanstvenoistraživačkom projektu »Problem utemeljenja u klasičnoj etičkoj tradiciji« (2002–2005), a od 2007. surađivala je na znanstvenom projektu »Reprezentacionalizam i kognitivna stanja«. Od 1997. predavala je na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu kolegije Grčki jezik te Platon i Aristotel. Dugo je godina surađivala u nakladnoj kući KruZak u Zagrebu.

Svoj je magistarski rad preradila i objavila pod naslovom *Znanje i mni-jenje: Parmenidova dva nauka* (KruZak, Zagreb 1996). Središnja je tema razdvojenost spjeva na dva nauka i mogućnost njihova povezivanja. Pro-

blem je da li nauk o mnijenju implicira kritiku drugih filozofa ili se zapravo misli ljudsko osjetilno spoznavanje. Razdvojenost izlaganja u dva dijela ne odgovara razlikovanju između zbiljnosti i mnijenja jer oboje je tema i prvoga i drugoga dijela, a u oba je Parmenid izložio svoja vlastita shvaćanja. Isto tako razlikovanje zbiljnosti i mnijenja ne podudara se s razlikovanjem božanskoga i ljudskoga znanja jer to bi značilo ograničenost ljudskoga znanja, dakle nespoznatljivost zbilje, a upravo je bitni element njegova učenja da se spoznaje samo zbiljnost. Kriterij znanja ne nalazi se u razlikovanju načina spoznavanja, nego samo u onome što jest, jer znanje o tome je nepogrešivo. Nespoznatljivošću onoga što nije uspostavlja se potpuna razdvojenost između bića i ništa. Spoznati se može samo ono što je sebi uvijek isto, nepromjenjivo. Međutim, i *doxa* se može izložiti na putu uvjerenja. Maja pokazuje da je to moguće kada su zbiljnost i mnijenje razlučeni prema sadržaju, a povezuje ih izlaganje na putu uvjerenja. Tom je knjigom Maja dala cjelovitu i potpunu monografsku raspravu o Parmenidu, jedinu takva karaktera koju imamo na hrvatskom.

Majina doktorska disertacija tiskana je u prerađenom obliku pod naslovom *Medicina i metoda: hipokratski spis »O staroj medicini«* (KruZak, Zagreb 2007). Ovom knjigom dobili smo znanstveno djelo trajne vrijednosti. Usporediti je moramo – jer nema ništa usporedivo kod nas – i možemo – jer po znanstvenoj kvaliteti zaslužuje – s vrhunskim istraživanjem antičke medicine kakvo se njeguje posljednjih desetljeća u većim sredinama. Rad je nastao višegodišnjim bavljenjem problemom metode u antičkoj filozofiji i znanosti. Najprije je istraživala helenističku epistemologiju, a onda ju je zainteresirao spor o porijeklu medicinskoga znanja između empirista i racionalista toga vremena, što je na koncu dovelo do intenzivnijega bavljenja antičkom medicinom. Izabrala je hipokratski spis *De vetere medicina*, prevela ga je i dopunila objašnjenjima koji čine opsežnu raspravu iz povijesti medicine.

Objavila je niz manjih radova iz antičke filozofije i znanosti, o Parmenidu, Aristotelovoj etici, stoičkom fizikalizmu i antičkoj medicini. U tim člancima došao je također do izražaja njezin interes za antičku etiku. Njezin dugogodišnji suradnik i prijatelj Kruno Zakarija, vlasnik naklade KruZak, priprema te manje radove za tisak, vjerojatno pod naslovom *Ogledi o antičkoj filozofiji i medicini*. Maja je bila vrijedna i harmonična suradnica na mnogim različitim poduhvatima. Sjećam se kako smo u ugodnoj atmosferi, ona, njezin muž Filip Grgić – s kojim je na njihovu obostranu sreću dijelila i živo zanimanje za antičku filozofiju i znanost – i ja danima zajednički či-

tali stoičke fragmente. Kasnije su oboje imali redovita proučavanja antičkih autora zajedno s Pavelom Gregorićem s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, a pridružili su im se u tome također mladi članovi Instituta za filozofiju Petar Šegedin i Luka Boršić. Zajedno s Pavelom Gregorićem i svojim mužem pripremila je iznimno vrijedan zbornik radova o helenističkoj filozofiji (*Helenistička filozofija: epikurovci, stoici, skeptici*, KruZak, Zagreb 2005). Prevodila je s engleskoga, njemačkoga i grčkoga. Istaknuo bih prije svega njezin prijevod prvih šest knjiga Euklidovih *Elemenata* (1999). Jedno od posljednjih zaduženja bilo joj je uređivanje niza »Godišnjak za filozofiju« Instituta za filozofiju, u okviru kojega je priredila zbirku *Vrijednosti, djelovanje i znanje* (2009).

Odlaskom Maje Hudoletnjak Grgić izgubili smo prije svega jednu dragu osobu i poštenu znanstvenicu. Iako je otišla prerano, ostavila je nezaobilazan trag u hrvatskoj znanstvenoj sredini. Ima jedna stvar koju priželjkuje svatko od nas, a to je da za njega *post mortem* svatko može reći: »Bio je dobar čovjek!« A to upravo možemo reći za Maju.

Josip Talanga